

KISOKOS A MÉLTÁNYOS ÁTÁLLÁSRA VONATKOZÓ TERÜLETI TERVEKHEZ

Hogyan tegyük a terveket
éghajlatbaráttá és
közösség-vezéreltté?



Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

CEE

Bankwatch
Network

2020. július (szeptemberi frissítés)

További információ:

Botár Alexa,
info@mtvsz.hu
www.mtvsh.hu/szenkivezetes

facebook.com/mtvsz

Közép- és kelet-európai szinten, angolul:

Alexandru Mustăță
Just Transition Coordinator
CEE Bankwatch Network
alexandru.mustata@bankwatch.org

Ez a projekt az Európai Klíma Kezdeményezés (EUKI) része. Az EUKI a Német Szövetségi Környezet- és természetvédelmi és nukleáris biztonság (BMU) Minisztérium projektfinanszírozási eszköze. Az EUKI projektötletek versenyét a Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH hajtja végre. Az EUKI átfogó célja az éghajlatvédelmi együttműködés előmozdítása az EU - n belül az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának mérséklése érdekében. Az anyagban leírt vélemények kizárólag a Közép- és Kelet-európai Bankfigyelő Hálózat felelőssége, nem feltétlenül tükrözik a BMU álláspontját.
www.euki.de

Az anyag az Európai Unió társfinanszírozásával készült. Tartalma kizárólag a CEE Bankwatch Network felelőssége, nem tekinthető az Európai Unió álláspontjának.

Supported by:



Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety



European
Climate Initiative
EUKI



based on a decision of the German Bundestag

BEVEZETŐ

2020. január 14-én az Európai Bizottság Méltányos Átállást Támogató Alap (MÁTA, itthon Igazságos Átmenet Alapként is emlegetett eszköz, angolul Just Transition Fund, JTF) létrehozását javasolta az európai zöld megállapodás részeként. Az új EU-s alap célja, amelyet először 2017-ben javasoltak, az energiarendszer szerkezetváltása által leginkább érintett régiók támogatása annak érdekében, hogy több lábon állóvá, válságállóvá alakítsák gazdaságaikat. 2020 májusában az Európai Bizottság a koronavírus-járványt kezelő intézkedései részeként az alapot 40 milliárd eurós költségvetésűre javasolta emelni. (2020 júliusában 17,5 milliárd euróra csökkentették a tagállami kormányfők találkozáján - szerk.). Az Alap a méltányos átállási mechanizmus (Just Transition Mechanism) három pillérének egyike; második pillére az Európai Beruházási Bank (EIB) által a közsféra részére létrehozott hitelkeret, harmadik pillére pedig speciális támogatás az InvestEU-n¹ keresztül. A Mechanizmus három oszlopa együtt a tervek szerint közel 150 milliárd euróra rúg.

A MÁTA-hoz való hozzáférés feltétele, hogy a tagállam méltányos átállásra vonatkozó területi terveket (Territorial Just Transition Plan, TJTP, magyar szóhasználatban területi igazságos átmeneti terv is előfordul) készítsen. Az Alapot létrehozó jogszabály-tervezet szerint e tervek célja, hogy „2030-ig vázolják a nemzeti energia- és klímatervvvel és a klímasemleges gazdaságra való átállással összhangban álló átmenet folyamatát, valamint azonosítják a leginkább érintett, támogatást igénylő területeket.”

Jelen anyag ajánlásokat ad a méltányos átállásra vonatkozó területi tervek tartalmára vonatkozóan. Elősegíti, hogy a tagállamok határos, értelmes terveket készítsenek, amelyben a (szén)régiók számára tervezett megoldások méltányosak és megfelelnek a fenntarthatóságnak.

E tervek kidolgozásában az országokat segítettő, 2020 február végén a Bizottság technikai segítségnyújtási felhívást tett közzé a strukturális-reform-támogató program (SRSP) keretében. Májusban mind a 18 pályázó tagállam – köztük Magyarország – számára megítélték a támogatást a méltányos átállásra vonatkozó területi tervek kidolgozásához².

1 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism

2 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/05/05-07-2020-commission-supports-member-states-in-their-transition-to-a-climate-neutral-economy

Az új alap másik fontos eleme a méltányos átállási platform, „amely valamennyi érintett ágazatban lehetővé teszi a tapasztalatok, tanulságok és legjobb gyakorlatok két- és többoldalú cseréjét, melynek során kifejezetten támaszkodik a széntermelő régiók átalakításával foglalkozó meglévő platform tapasztalataira.” Ezt a platformot 2020. június 29-én hozták létre, és az év végéig egy projekt- és szakértői adatbázist hoz létre. Ezen túlmenően fórumot biztosít a méltányos átállásról szóló párbeszédhez és egységes internetes elérési pontot a Bizottság felé³.

A MÁTA szabályozása még formálódik, a jogalkotási eljárás várhatóan 2020 végéig elhúzódik. Az Európai Parlamentben a Regionális Fejlesztési Bizottság (REGI) az ügy fő felelőse. Az Alapra vonatkozó eredeti előterjesztésről szóló jelentés-tervezetet az előadó 2020 március 23-án mutatta be, majd május 12-én terjesztették elő. A REGI bizottság július 6-án szavazott a jelentésről, és egyben egy új feltételhez kötné az alap odaítélését: a javasolt zöldprémium-mechanizmus az Alap 18%-át tenné ki, amelyet „a tagállamok között üvegházgáz-kibocsátásuk csökkentésének üteme és utolsó átlagos bruttó nemzeti jövedelmük hányadosa szerinti mértékben” osztanának ki. Továbbá a REGI Bizottság derogációt kért a széntől, lignittől, olajpalától vagy tőzegetől mint energiahordozóktól erősen függő régiók számára földgáz alapú beruházások támogatásának érdekében.⁴ A REGI Bizottság anyaga nem a Parlament végső álláspontja. Ezt az anyagot szeptemberben a Parlament plenáris ülése elé terjesztették azzal a céllal, hogy meghatározza, milyen álláspontot képviseljen a Parlament a háromoldalú egyeztetések során. A tárgyalások a német elnökség idején kezdődtek, a cél a lezárásuk 2020 végéig. A MÁTA elindításához végül a többéves pénzügyi keret és az ágazati szabályozások (ill. a közös rendelkezések) elfogadására is szükség van.

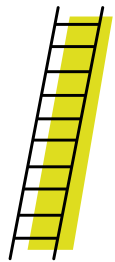
³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1201

⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200703IPR82625/just-transition-in-eu-regions-support-to-people-economy-and-environment>

AJÁNLÁSOK A MÉLTÁNYOS ÁTÁLLÁSRA VONATKOZÓ TERÜLETI TERVEKHEZ

Amikor az Európai Bizottság javaslatot tett a MÁTA létrehozására, az előterjesztés II. mellékletében részletesen előírta a méltányos átállásra vonatkozó területi tervek tartalmi követelményeit is. Az idézett szövegeket alább dőlt betűvel jelöltük. Mivel a Bizottság által javasolt struktúra nem elég pontos ahhoz, hogy minden területi terv valóban méltányos átállást biztosítson, alább a melléklet-tervezet minden egyes szakaszához javaslunk további elemeket, amelyekkel a kívánt eredmény hozható. E célok közül talán a legfontosabb az EU klímasemlegességének elérése, azaz nettó zero üvegházgáz-kibocsátású gazdaság kialakítása 2050-re, amiről az Európai Tanács 2019-ben megállapodott.⁵

1.1. *A klímasemleges gazdaság megvalósításához fűződő várható átállási folyamat körvonalazása a nemzeti energia- és klímaterv és más meglévő átállási tervek célkitűzéseinek megfelelően, az olyan tevékenységek, mint a szén- és lignitbányászat vagy a széntüzelésen alapuló villamosenergia-termelés beszüntetését vagy szűkítését feltüntető ütemtervvel kiegészítve*



- ☒ **A Terv végrehajtása által elért üvegházgáz kibocsátás-csökkentés éves becsült mértéke.** A hitelesség érdekében az átállási folyamat tervének közvetlenül a probléma gyökerét kell megcéloznia, és megbecsülnie az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátása csökkentésének éves mértékét.
- ☒ **Közvetlen hivatkozás a NEKT-re, a területi terv hozzájárulásának egyértelmű bemutatása.** Jelenleg nincs olyan módszertani javaslat, amely igazolná, hogy a területi tervek elősegítik a nemzeti energia- és klímatervek (NEKT) céljainak elérését. Ahogy a neve is utal rá, a NEKT a nemzeti szintű dekarbonizációs útterveket tartalmazza (2030-ra), de azt nem fejt ki, hogy a tagország egyes régiói hogyan fognak hozzájárulni az európai dekarbonizációs célokhoz. A NEKT megközelítése erőteljesen ágazati: az energia-termelés, az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság szénintenzitása csökkentésének módját mutatja be. A méltányos átállásra vonatkozó területi tervek számára ezeket a változtatásokat helyi szinten is értelmezni kell – a tagállam csak így igazolhatja, hogy a MÁTA-ból részesült térségek jelentős mértékben hozzájárulnak a nemzeti kibocsátások csökkentéséhez.

⁵ <https://www.bbc.com/news/world-europe-50778001>



A klímasemlegességi céllal való összhangnak elsőbbséget kell élveznie a NEKT-tel való összhanggal szemben. A területi tervek prioritásainak és intézkedéseinek elvileg összhangban kell lenniük a NEKT-ben foglalt dekarbonizációs útitervekkel: a szakpolitika egységessége és a MÁTA-ból támogatott új vállalkozásoknak és infrastruktúrának az új nemzeti energiamodellbe történő zökkenőmentes integrációja érdekében. Egyes tagországok NEKT-je azonban nem elég ambiciózus, és nem járul hozzá méltányos/arányos mértékben az EU éghajlatvédelmi céljaihoz. A területi terveknek azonban a klímasemlegesség célját kell szolgálniuk. Ilyen esetekben nem szabad, hogy a NEKT alacsony kötelezettségvállalása a területi tervek magasabb ambíciója útjába álljon. Olyan esetekben tehát, amikor a két célt nehéz összeegyeztetni, az éghajlatsemlegességi célnak előnyt kell élveznie a NEKT-tel való összhanggal szemben.



A térségben rendelkezésre álló beépített kapacitás éves becslése a bányászott szén típusa szerint, tonnánként. A „szén- és lignitbányászat vagy a széntüzelésen alapuló villamosenergia-termelés kivezetésének vagy csökkentésének ütemterve” kiegészítendő egy a térségben és országos szinten megmaradó beépített kapacitásra irányuló becsléssel, hogy ilyen módon bemutatható legyen az üzem- (bánya-, ill. erőmű-) bezárások hozzájárulása a nemzeti energetikai rendszer dekarbonizációjához.

1.2. A várhatóan legkedvezőtlenebbül érintett területek azonosítása és a választásnak a gazdasági és foglalkoztatási hatások megfelelő becslésével való indoklása az 1.1. pont alapján

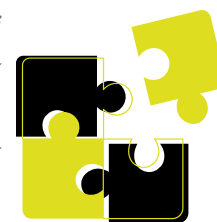


A térségben a nagy szénintenzitású iparban jelenleg és a jövőben várhatóan foglalkoztatottak számának feltüntetése. A méltányos átállásra vonatkozó területi tervek részletezzék minden egyes nagy szénintenzitású iparág térségi foglalkoztatottjainak számát, és adjanak előrejelzést e számok változására 2030-ig. Erre azért van szükség, hogy előre lehessen tervezni a munkahelyteremtési lehetőségekkel és a korai nyugdíjazási tervekkel. Figyelmet kell fordítani a közvetett foglalkoztatásra, ill. azokra a munkahelyekre, melyeket bár nem a fosszilis iparágak adnak, de azoktól függenek, és amelyeket a szénipar gyakran túlbecsül az állami támogatást indokolandó. A szénipar évek óta hanyatlik Európa-szerte, és az iparág sok szolgáltatója kiszélesítette tevékenységi körét, hogy csökkentse az egy ügyféltől való függőségét.

Jó példa erre a futószalaggyártó Artego, amely a lignitben gazdag romániai Gorj megye második legnagyobb munkaadója volt, fő ügyfele, az Oltenia Energy Complex után. Az utóbbi években, ahogy a bányászat gazdasági nehézségekbe ütközött, az Artego növelte exportját, amely mára a vállalat éves forgalmának 55%-át teszi ki⁶. Nem szabad feltételeznünk, hogy a közvetett munkahelyek az általuk kiszolgált, szénigényes iparágakkal egyidejűleg eltűnnek; a területi terveknek ezért kifejezetten meg kell vizsgálniuk, hogy hogyan segíthetik e vállalkozásokat kínálatuk bővítésében.

2.1. A klímasemleges gazdaságra való átállás gazdasági, társadalmi és területi hatásainak értékelése Az érintett gazdasági tevékenységek és ipari ágazatok azonosítása, megkülönböztetve az alábbiakat:

- *hanyatló ágazatok, amelyek az átállás nyomán várhatóan szűkítik tevékenységeiket, a megfelelő ütemtervvel kiegészítve;*
- *átalakuló ágazatok, amelyek várhatóan átalakítják tevékenységeiket, folyamataikat és kibocsátásukat*



Mindkét ágazattípus esetében:

- *várható munkahely megszűnések és átképzési igények, a készségigény-előrejelzések figyelembevételével;*
- *gazdasági diverzifikációs potenciál és fejlesztési lehetőségek.*

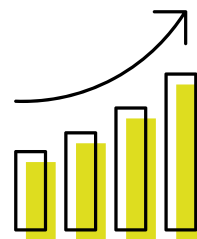


Az átállási, szénkivezetési lehetőségek értékelése a gazdaság valamennyi ágazatára kiterjedően, nemcsak a legjellemzőbb, kiválasztott ágazatokban. A II. melléklet jelenleg a “hanyatló” és az “átalakuló” ágazatokra összpontosít, amelyek valószínűleg lefedik a nagy szénigényű ágazatokban közvetlenül és közvetve foglalkoztatottak körét. Azonban fennáll a veszély, hogy ez a megközelítés figyelmen kívül hagyja a gazdaság más fontos, érintett elemeit. A méltányos átállásra vonatkozó területi tervek készítése során a térségeknek szem előtt kell tartaniuk azt is, hogy képzési és oktatási rendszerüknek új képességek átadására kell összpontosítaniuk, a helyi infrastruktúrát működtető és építő vállalatoknak új technológiákat kell alkalmazniuk, a térségbe irányuló közlekedés az évtized folyamán változni fog stb.

⁶ <https://www.zf.ro/burse-fonduri-mutuale/cum-a-profitat-artego-targu-jiu-de-seceta-ca-sa-si-majoreze-vanzarile-9037950>

2.2. Fejlesztési szükségletek és a klímasemlegesség megvalósítása érdekében 2030-ra kitűzött célkitűzések

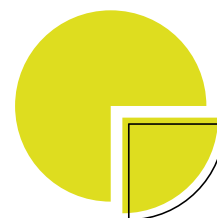
- Az átállás jelentette kihívások kezelését szolgáló fejlesztési szükségletek;
- Célkitűzések és a MÁTA-prioritás végrehajtása nyomán várható eredmények.



A térségben fennálló társadalmi problémák felmérése. Számos ország igyekszik megbecsülni, hogy mennyi elbocsátás várható a magas szén-dioxid kibocsátású (szénintenzív) ipar felszámolásával, a karbonsemlegesség 2050-re való elérése érdekében. Azonban sok, egyetlen iparágra épülő térség, legyen szó szénrégiókról vagy acélvárosokról, évtizedek óta küzd társadalmi kihívásokkal. A méltányos átállás ezért nem törődhet kizárólag az újonnan munkanélkülivé válókkal, hanem a történelmi problémákkal is foglalkoznia kell, elsőként a legkiszolgáltatottabbak számára megoldásokat keresve. Továbbá a szén-igényes iparágak elsősorban férfiakat foglalkoztatnak. A méltányos átállásra vonatkozó területi terveknek ezért ki kell fejteniük, hogyan szándékoznak javítani a nemek közötti esélyegyenlőségen a térségben.

2.3. Konzisztencia más nemzeti, regionális vagy területi stratégiákkal és tervekkel

- Intelligens szakosodási stratégiák;
- Az (EU) [új CPR] rendelet 23. cikkében említett területi stratégiák;
- Más regionális vagy nemzeti fejlesztési tervek.



A nemzetileg meghatározott hozzájárulások (NDC) és a Párizsi Megállapodás céljai előmozdításának értékelése. A Párizsi Megállapodás valamennyi részes felének be kell jelentenie, mekkora nemzeti éghajlatvédelmi hozzájárulást vállal az adott év végéig. Ezek a dokumentumok szabnak irányt az országos szintű éghajlatvédelmi tevékenységeknek, melyek célja az ÜHG-kibocsátások globális tetőzésének mielőbbi elérése és az ezt követő gyors csökkentés. Az országoknak biztosítaniuk kell, hogy nem készítenek egymásnak ellentmondó dokumentumokat, ezért területi terveiket a nemzeti éghajlatvédelmi hozzájárulásukhoz kell igazítaniuk.

2.4. Tervezett művelet típusok

- Tervezett művelet típusok és ezek várható hozzájárulása az éghajlatvédelmi átállás hatásának enyhítéséhez
- Szinergiák és komplementaritás a tervezett műveletek és a „Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe” célkitűzés keretében (az átállási folyamatot támogató) más programok, egyéb finanszírozási eszközök (az Unió Kibocsátáskereskedelmi Modernizációs Alap) és a méltányos átállási mechanizmus többi pillére (az InvestEU keretében létrehozott méltányos átállási program és az Európai Beruházási Bankkal közösen létrehozott közszektor-hitelezési eszköz) között az azonosított beruházási igények kielégítése érdekében



A nem támogatható tevékenységek kifejezett felsorolása. Mivel a tervek tíz évre készülnek, előfordulhat, hogy egyes országok ebben a szakaszban nagyon általánosan fogalmaznak, és számos tevékenységet megneveznek. Azonban ahhoz, hogy az átállást elősegítse, ennek a szakasznak tartalmaznia kell a MÁTA-ból támogatásra nem jogosult tevékenységek listáját is. Ezen tevékenységek közé tartoznak a más ötletek mozgásterét beszűkítő óriásprojektek, a térségben korábban támogatott, de be nem vált ágazatok, a minőségi foglalkoztatást garantálni nem képes vállalkozások és a fenntarthatatlan ágazatokra irányuló beruházások. A 2050-es dekarbonizációs cél értelmében minden magas kibocsátású, szénintenzív beruházás, így a földgáz is, fenntarthatatlan és a tervből kizárandó, mivel az elkövetkező évtizedekben ezeket ki kell vezetni.

2.5. Programspecifikus teljesítmény- vagy eredménymutatók

Csak akkor töltendő ki, ha programspecifikus mutatókat terveznek:

- a programspecifikus teljesítmény- vagy eredménymutatók szükségességének indoklása a tervezett művelet típusok alapján.



E ponthoz nem tartjuk szükségesnek további javaslatokat megfogalmazni.

3.1. Partnerség

- A partnerek bevonására tett intézkedések a méltányos átállásra vonatkozó területi terv előkészítése, végrehajtása, nyomon követése és értékelése vonatkozásában;
- A nyilvános konzultáció eredménye.



Konkrét részvételi előírások és részvételi eljárási menetrend.

A partnerség fogalma meglehetősen tág, az együttműködés változatos formáinak enged teret. A tagállamok határozhatják meg, mennyiben valós vagy formális a partnerség és az érdekelt felek bevonásának szükséges folyamata. A méltányos átállásra vonatkozó területi terveknek a következő elemeket mindenképpen tartalmazniuk kell a partnerségi intézkedések hitelessége érdekében:

- a területi tervért felelős intézmény elkötelezettsége az átláthatóság iránt, beleértve a folyamat előrehaladásáról, a közvélemény-kutatások eredményéről, a munkacsoportok kimeneteiről stb. szóló rendszeres tájékoztatást;
- a tervet készítő ill. egyeztető-véleményező munkacsoportok számára egyértelmű működési és döntési szabályok, résztvevői feladat- és felelősségi körök
- a folyamat minden egyes szakaszához megfelelő idő és pénzügyi keret hozzárendelése a megfelelő részvétel érdekében
- konkrét intézkedések a részvétel biztosításaért: a találkozók helye, a folyamatsegítők, kutatócsoportok és szakértők száma, az egyeztetési alkalmak típusa (közvélemény-kutatás, fókuszcsoportok, kérdőívek, félig strukturált interjúk stb.) és száma;
- online eszközök: honlap, a teljes dokumentáció és az összes információ archívuma, GYIK, egységes elérési pont stb.

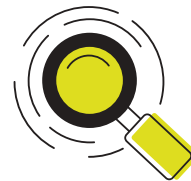
Szlovákiai tapasztalatunk⁷ alapján az alábbi időkereteket szükséges biztosítani az eredményes részvételhez:

1. Az érdekelt felek beazonosítása: 2 hét
2. Munkacsoport létrehozása: 4 hét
3. Szükségletek és ajánlások meghatározása: 12 hét
4. Tervezet véleményeztetése a célcsoportok, a közvélemény, szakértők stb. által, a részvételi folyamat eredményét összefoglaló jelentés kidolgozása: 8 hét
1. A javaslatok beépítése a második tervezetbe: 4 hét

⁷ <http://www.just-transition.info/slovak-government-to-approve-today-just-transition-plan-for-upper-nitra>

3.2. Nyomon követés és értékelés

A tervezett nyomonkövetési és értékelési intézkedések, ideértve a terv célkitűzéseinek elérésére való képességét mérő mutatókat.



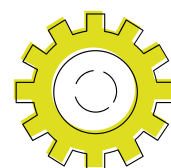
A mennyiségin túl minőségi indikátorok meghatározása. A nyomonkövetési (monitoring) intézkedéseket úgy kell kialakítani, hogy azok minden szereplő számára világossá tegyék, hogy a területi tervet az eredeti célok mentén hajtják-e végre. A területi tervek időközi értékelése során nemcsak mennyiségi, de minőségi szempontokat is alkalmazni kell; ilyenek pl.:

- fenntartható fejlődésnek való megfelelés;
- klímasemlegesség eléréséhez és az ÜHG-kibocsátások csökkentéséhez való hozzájárulás;
- minőségi – stabil, szakszervezetek által védett, tisztességesen megfizetett, biztonságos és az esélyegyenlőséget garantáló – munkahelyek létrehozása;
- gazdasági diverzifikáció és a kis- és középvállalkozások (KKV-k) támogatása;
- a társadalmilag kirekesztett közösségek számának csökkentése;
- a térségi életminőség javítása: egészség, levegőminőség, a térség vonzereje stb.

Végül, de nem utolsósorban: a felügyeleti és értékelő munkacsoportok sikerének és hitelességének záloga minden szinten a szereplők széles körének bevonása.

3.3. Koordinációs és felügyelő testület(ek)

A terv végrehajtásának koordinációjáért és felügyeletéért felelős szerv vagy szervek és ezek szerepe.



A tisztességes döntéshozatalt biztosító fékek és ellensúlyok rendszere.

A méltányos átállásra vonatkozó területi tervek széles spektruma miatt szükség van hatékony koordináló testületre. A területi tervekben negyedéves prioritásokat kell lefektetni, majd érvényesíteni, hogy a koordináló testület a többi szereplővel együtt:

- meghatározza a támogatandó projektek számát és körét;
- felügyelje az ennek megfelelő felhívások kidolgozását;
- megbecsülje a támogatott projektek várható eredményét;
- meghatározza a hatásmérés módját;
- kidolgozza az utánkövetési tevékenységeket, amennyiben a támogatott projektek eredményét nem ültetik át a gyakorlatba.

A felhívások kidolgozásának részvételiségi folyamata lehet a területi tervek kidolgozásához kapcsolódó részvételi folyamathoz hasonló.

A koordináló testületnek meg kell előznie az "ál-részvételiséget", amikor is – akár akaratlanul is – a részvételi folyamat benyomását igyekszik kelteni, miközben nem szándékozik megosztani a döntés-hozatali hatáskört. Ha a részvétel nem befolyásolja a döntéshozatalt, akkor az nem tekinthető valósnak, csupán illúzió. Ez történhet, ha:

- a koordinációs testület korlátozza a monitoring bizottság vagy munkacsoport tagjainak a szükséges információkhoz való hozzá-férését;
- a koordinációs testület olyan formális testületeket (pl. monitoring/felügyelő bizottságokat, tanácsadó testületeket, munkacsoportokat) hoz létre, amelyeknek nincs valós ráhatásuk a döntéshozatalra vagy nincs érdemi lehetőségük bizonyos témák felvetésére, megvitatására (pl. időhiány, információhiány, gyenge csoportvezetés vagy a túl nagy csoportméret miatt);
- a koordinációs testület úgy irányítja a folyamatot és az üléseket, hogy a tagok támogassák az adott döntéseket (pl. korlátozásokat vezet be, figyelmen kívül hagyja a tagok javaslatait, nem rögzíti azokat jegyzőkönyvben, nem vesz tudomást az elutasításról vagy szelektív módon csak bizonyos hozzászólásokat és javaslatokat rögzít a jegyzőkönyvben);
- a koordinációs testület arra használja a hatáskörét / hatalmát, hogy saját javaslatainak vagy valamely erősebb szereplőnek előnyt biztosító javaslatnak szerezzen érvényt (pl. úgy szervezi az üléseket, hogy a magasabb rangú tagok hozzászólásait részesíti előnyben, nem kompenzálja tudatosan az erőviszonyokat a gyengébb felek javára vagy nem vonja be az eltérő véleményű tagokat);
- a döntéshozatali folyamat és a részvételi folyamat szétválik (pl. a döntéshozatalban olyan szereplők vesznek részt, akik a részvételi folyamatban nem vagy akiket nyilvánosan nem neveztek meg döntéshozóként, ill. ha a részvételi folyamatot nem összegzik, nem csatornázzák be stb.).

ÖSSZEGZÉS

Ahogy a méltányos átállás Európában egyre inkább valósággá válik, nem szabad elszalasztanunk a lehetőséget, hogy a lehető legtöbbet hozzuk ki belőle. Azzal, hogy felismerte a térségekre, régiókra való összpontosítás jelentőségét, az EU már elkötelezte magát a leginkább érintett közösségek szükségleteinek kezelése iránt. Az ezeket a térségeket és az ott élő közösségeket segítő terveknek a lehető legátfogóbbaknak kell lenniük.

Az átállás elsődleges célja a klímasemlegesség elérése és a lakosság számára a gazdasági és társadalmi előnyök maximális kiaknázása kell, hogy legyen – és e két célnak kéz a kézben kell járnia. A Bizottságnak biztosítania kell, hogy a térségek mindent megtegyenek annak érdekében, hogy a területi tervüket a nemzetközi éghajlatvédelmi célokkal összehangolják, a tervezésbe az érdekelt feleket bevonják, a támogatásra jogosult projektek körét egyértelműen meghatározzák, a terv hatásait értékeljék és felügyeljük. A jelen útmutató és javaslatcsomag segít, hogy a területi tervek olyan intézkedéseket és kötelezettségvállalásokat tartalmazzanak, amelyek biztosítják az energetikai átállás megvalósítását úgy, hogy az senkit se hagyjon az út szélén.



A CEE Bankwatch Network küldetése a nemzetközi fejlesztésfinanszírozás környezeti és társadalmi káros hatásainak megelőzése, valamint az alternatív megoldások és a nyilvánosság részvételének elősegítése.

További információ: bankwatch.org



**Bankwatch
Network**



**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

